No. 1091 Zaterdag 19 November 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 18 November.

DE NEDERLANDSCHE ANTILLEN.

Wij lazen in het Bijblad behoorende bij de Mail-Editie van *Het Vaderland* van vrijdag 21 Oct. het volgende:

Het gaat langzaam met de wederopbeuring der kolonie Curaçao. Ma pur si muove. Er zijn reeds teekenen van verbetering waarneembaar.

De begrooting dezer kolonie kan dit jaar, evenals de Surinaamsche, reeds eerder behandeld worden dan in vorige jaren, tegelijk met de Indische, nu de wijziging der Regeeringsreglementen vroegere behandeling in den Kolonialen Raad te Willemstad mogelijk maakte. Dat beduidt, dat de Staten-Generaal aan de behartiging der West-Indische belangen meer tijd en meer zorg zullen kunnen geven. Jammer alleen, dat thans nog geen letter van het Koloniaal Verslag over 1904 verschenen is. Verleden jaar was bij de bestudeering der begrooting voor 1904 het Koloniaal Verslag over 1903 van niet onbeteekenend nut; dat licht is thans nog niet ontstoken en in de Memorie van Toelichting door den Minister van Koloniën, die zeer sober is, wordt het gemis niet vergoed.

Wat trouwens die Memorie inhoudt, is verblijdend. De begrooting, zooals die te Willemstad voorloopig is vastgesteld, is aan het Plein niet verlaagd, wel op een paar punten verhoogd, zij het slechts met memorieposten.

De Koloniale Raad heeft den Gouverneur niet willen toegeven, dat kosten mogen gemaakt worden voor detacheering van ondergeschikte ambtenaren naar Nederland. Maar Minister Idenburg bleek nog van hetzelfde gevoelen als verleden jaar en bracht den post terug op het budget, hoewel hij zeker rekening zal houden met de vrees, waarvan de Koloniale Raad had blijk gegeven, dat hier te lande gedetacheerde Curaçaosche ambtenaren te weinig te zien zouden krijgen, te eenzijdig zouden worden gevormd. Daartegen moet gewaakt worden. De detacheering moet haar kosten waard zijn en dit is ze slechts dan, zoo den gedetacheerden zoo veel mogelijk verschillend werk, zoo hun zooveel mogelijk te zien wordt gegeven.

De andere memorie-post, dien de minister op de begrooting heeft geplaatst, betreft den aanleg van een steiger op St. Eustatius, waarvoor de Gouverneur *f* 6000 had uitgetrokken. Daartegen kwam ernstig verzet in den Kolonialen Raad. Het Voorloopig Verslag was al weinig bemoedigend en in de openbare Raadszitting barstte de bom.

De heer Gäerste, een der meest pessimistische Raadsleden, achtte een uitgave van *f* 6000 van een steiger op een eiland welks jaarlijksche opbrengst nauwelijks *f* 6000 is, niet verantwoord, en hij weigerde te gelooven, dat daardoor de scheepvaart vermeerderen zou. „Vroeger, toen St. Eustatius nog „The golden rock" was, kon zulk een uitgave misschien gemotiveerd zijn, thans zeker niet, nu St. Eustatius niets is en nooit iets zal zijn. Er wonen op St. Eustatius 1000 of 1200 menschen; hoe kan men dan hopen door het heffen van steigergeld het kapitaal terug te krijgen van een eiland, waar in het geheel geen handel is?"

De krachtige verdediging van den Gouverneur in zijn Memorie van Antwoord had dus niet gebaat. De landvoogd bleek vergeefs zich te hebben beroepen op zijn herhaalde persoonlijke bezoeken aan het eiland, waarbij hij de vaste overtuiging gekregen had, dat een behoorlijke steiger het eenig middel was om een gevaarlooze outscheping van personen en goederen mogelijk te maken en om het eiland uit zijn isolement te verlossen. Het is mogelijk, dat op St. Eustatius zich een uitvoerhandel van paarden en runderen ontwikkelt, dat er een katoencultuur ontstaat die op uitvoer werkt, maar deze middelen om het eiland op hooger peil van welvaart te brengen kunnen alleen dan slagen, wanneer niet langer de schepen, die daar in de buurt rondzwerven op zoek van lading, hardnekkig het eiland mijden omdat er geen veilige landingsplaats is.

Het betoog bleek indruk te hebben gemaakt slechts op twee Raadsleden, de heeren Möller en Statius Muller, van wie de laatste vóór het gevraagde crediet verklaarde te zullen stemmen „al was het om ook eens iets voor die eilanden te doen, opdat niet zal worden gezegd: uit het oog, uit het hart."

De heer Muller tikte den spijker op den kop. Uit het oog, uit het hart. De Bovenwindsche eilanden zijn in den Kolonialen Raad niet vertegenwoordigd en men ziet welke daarvan de gevolgen zijn, wanneer een paar duizend gulden gevraagd worden om een van die eilanden een kansje te geven op hooger bloei. Het eenige wat de Raad toestond voor St. Eustatius was *f* 100 voor het nemen van proeven met de bijenteelt, op slagen waarvan volgens den Gouverneur gegrond uitzicht bestond.

Om dit te doen uitkomen, maakten we van deze discussie in de Curaçaosche vertegenwoordiging wat uitvoerig gewag. Die vertegenwoordiging is eenzijdig samengesteld: de eilanden boven den wind komen er niet tot hun recht. Om daartoe te geraken zijn twee dingen nodig: samenstelling van den Raad door verkiezing, niet langer door benoeming door de Kroon, en betere communicatie tusschen de Boven- en de Benedenwindsche eilanden.

Er is nog meer, waaraan deze kolonie dringend behoefte heeft.

Aan intensiever bevissching van de Caraïbische zee, waarnaar een onderzoek in 1904 zou worden op touw gezet, dat in dit jaar niet ten einde zal loopen en dus zal worden voortgezet gedurende het volgend jaar.

Aan opbeuring ook der landcultures. Daar waren, in afwachting van den landbouw-inspecteur voor West-Indië, die Curaçao in Mei zou bezoeken, reeds voorloopige plannen opgemaakt. Op de begrooting is *f* 10.000 uitgetrokken, t. w. *f* 3500 voor het nemen van cultuurproeven en proeven op het gebied van veeteelt en zuivelbereiding op Curaçao, *f* 2500 voor hetzelfde doel op de overige eilanden, *f* 500 voor proeven ter bebossching van kale berghellingen, dezelfde som voor ontginning van het domein Plantersrust, *f* 2000 voor bevordering van de sisalcultuur en *f* 1000 als voorlooper van een in te richten landbouwcrediet voor voorschotten aan planters.

De Koloniale Raad heeft zonder stemming deze som toegestaan, maar niet zonder dat de heer Gäerste, dien men den Curaçaoschen irrigatiefanaticus zou kunnen noemen, tegen deze uitgave gewaarschuwd had. Het dieper boren van artesische putten scheen dit Raadslid heel wat nuttiger werk. „Heeft men eenmaal in 1904 te leven nog moeilijker gemaakt?

Feuilleton.

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

't Loopt nu toch 'n beetje de spuigaten uit. 't Is nota bene al III Nov. en nog geen Brandhof in zicht, laat staan binnen. Verleden jaar om deez' tijd hobbelde monsieur alweer naar Curaçao. De boodschap was, dat ie 20 Oct. zou vertrekken. Geloove wie 't wil, ik niet. Op dien datum lag ie nog wat netjes in de Curaçaosche haven te deinen. Is 't niet zoo?

't Lust mij niet om nog eens 'n generale repetitie te houden van al de ellende, die 't niet op tijd komen van dien schoener met zich brengt. Alleen wou ik, dat de lui die aan dat ongemotiveerd ongeregeld komen debet zijn, vandaag eens 'n koppie koffie bij me kwamen drinken en 'n sigaartje kwamen rooken; 'n lucht, meneer, en 'n hoop geld, daar sta je eenvoudig verstomd van, daar val je gewoon van om. Was die schuit op tijd vertrokken, dan zaten nu niet heel wat Statianen in zak en asch en te mopperen, dat 't nou toch wis en zeker de laatste keer is, dat ze iets in Curaçao bestellen. Dat is geen civiele bedie- ning, zouwen ze in Holland zeggen.

Maar wat wil je dan? Wat ik wil? Als ik 't maar voor 't kiezen had; 'n bescheiden steamertje, maar zoo hoog gaan heusch mijn aspiraties niet.

Alleen zou ik graag, erg graag, enorm graag willen dat er nu toch eindelijk eens 'n *vaste datum bepaald werd* waarop de Brandhof van Curaçao naar de Bovenwinden vertrekken zal.

Kan ik bescheidener zijn? Alle mij bekende gouvernementsmailschoeners b. v. tusschen Marigot en Guadeloupe, tusschen St. Thomas en Santa Cruz, etc. etc., steken op bepaalde data in zee, jaar in jaar uit. Dan heb je tenminste houvast, dan kan je tenminste schrijven aan je leverancier in Holland met welke Hollandsche boot ie je bestelling moet sturen om het best te correspondeeren op de nog in de haven aanwezige Brandhof. Nou staat maar al te dikwijls je boeltje op Curaçao te bederven, te verzuren, te vermuffen 'n maand lang...... voor niks. Bepaald waar, hier op St. Eustatius moet je er vaak eens apart voor gaan zitten om je er weer eens goed in te denken, dat je toch wis en zeker in de XXste eeuw leeft. Waarom door zoo'n middeleeuwsch spookschip als de Brandhof nou is, ons de illusie van in 1904 te leven nog moeilijker gemaakt?

***

Ik ben aan 't mopperen en ik blijf aan 't mopperen. Ze hebben in Holland te Willemsoord half Sept. geducht gefuifd.

't Was er echt spulletje in alle opzichten. Aan land was er geen plaats meer voor alle reunisten, daarom waren er 97 op het kruiserfregat Neptunus gelogeerd.

Op nummer 5 woonde zelfs 'n *dokter*. Versta wel. Voor 97 lui 'n heuschelijke dokter, terwijl die boot aan wal gemeerd lag en Nieuwediep ruim voorzien is van heeren Esculapen.

Spring nou eens met uw gedachten van Hollands' duin, naar Statius' rots. Daar wonen geen 97 maar ± 1600 menschen die ook ziek kunnen worden en dood kunnen gaan en die zoo goed als verstoken zijn van alle geneeskundige hulp. 't Is waar, Dr. Lionarons van Saba komt ons 2 maal per maand bezoeken, maar 'n ieder kan begrijpen dat zulks niet voldoende is, hoe succesvol zijn practijk onder de Statianen ook zijn moge. En 't is vreemd, maar waar, dat juist *dan* wanneer de dokter niet op Saba is, ernstige ziektegevallen of ongelukken voorkomen, die onmiddelijke doctorale hulp vereisschen.

Zaterdagmiddag 15 Oct. waren 'n stuk of wat jongens in de country met een revolver aan 't spelen. Een wist niet hoe te laden. Men wijst 't hem. Opeens slaat de haan over en dringt de kogel hem met doffen knal in den onderbuik. De arme stakkerd valt kermend neer. Met veel moeite draagt men hem naar het dichtst bijzijnd huis. Daar werd ie op 'n matras gelegd. Dadelijk was natuurlijk het droevig nieuws in ons stadje verspreid, en allerlei slag van volk stroomde er heen.

Ook ik heb bij dat bed van smarten gestaan, machteloos, niet wetend wat te doen, om 'n weinig leniging te brengen in dat ontzettend lijden. Maar wat te doen, geen mensch wist 't, en de dokter was niet in 't land.

O, 't is hard ze'n evenmensch zoo te zien krimpen van duldlooze pijn, 'm te hooren bidden en smeeken om toch iets ter zijner verlichting te doen, en dan daar te staan als met gebonden handen, hulpeloos als 'n kind.

Eindelijk besloot men hem naar Sandy Point (St. Kitts) te vervoeren, misschien was er nog redding mogelijk, want daar woont 'n dokter. En in 'n stoel werd de ongelukkige naar de bay gedragen.

't Was 6 uur 's middags, toen het sloepje uitzeilde. Weet u, hoe laat men Sandy Point bereikte? 's Mor-

water, dan kan men pas beginnen te denken op welke wijze het doelmatig voor den landbouw kan worden benuttigd."

Geheel billijk schijnt deze opmerking niet, want een even groote som, *f* 10.000. is, gelijk ook voor 1904. voor het maken van werken in het belang van de waterverschaffing op het eiland Curaçao uitgetrokken. Maar vergeten mag men zeker nooit — en daarom had het optreden van den heer Gäerste zijn nut — dat op de „barre rots onder een koperen hemel" het angstvallig vasthouden van elken drop gevallen regen een van de eerste plichten der bestuurders is. De afschaffing der slavernij heeft voor Curaçao niet die ernstige gevolgen gehad, welke men haar (gedeeltelijk ten onrechte) verwijt aan Suriname te hebben berokkend, maar één van de aanwijsbare nadeelen is toch dit geweest, dat de steenen dammen, indertijd door slavenarbeid opgericht, in deerlijk verval zijn geraakt, toen met de verdwijning der slavernij de arbeidskrachten stegen in prijs. Tegenover den toch al schaarschen regenval geraakte toen de zorgvuldige regenvang in onbruik en droogte was het gevolg. die de plantages knakte en de boomen sterven deed. Thans moet men weer veelal van den grond af beginnen met regenvang en reboisatie, terwijl indertijd de regenval en de bestaande bosschen elkander zoo mooi in de hand werkten.

Maar men mag dankbaar zijn, dat thans de hand aan den ploeg is geslagen.

Wanneer er nu ook nog een mijnwet komt, die tot de wederontginning der fosfaatlagen op Santa Barbare zal noodzaken — want de heer Van Kol is er niet in mogen slagen den Engelschman Godden, wien in hoofdzaak de plantage behoort, tot een vergelijk met zijn mede-eigenaren te brengen en dus tot wederopvatting der ontginning — waarbij een zeshonderd arbeiders brood zullen kunnen vinden: en wanneer de absurde onderlinge invoerrechten der zes eilanden zullen verdwenen zijn, die nu het onderling handelsverkeer belemmeren, dan komt er wezenlijk kijk op betere toestanden.

Op ingrijpende verbetering van het belastingstelsel der kolonie is inderdaad nu kans. In de Algemeene Toelichting op de raming der middelen wordt meegedeeld, dat de invoering der nieuwe inkomstenbelasting, die in den Kolonialen Raad met zooveel moeite is tot stand gekomen, wacht op de beantwoording der vraag of het niet de voorkeur verdient haar op te nemen „in een algemeene herziening van het belastingstelsel, die het onderwerp uitmaakte van eene gedachtenwisseling met den Gouverneur der kolonie."

Waarschijnlijk zal de Minister van Koloniën wel genegen zijn in zijn Memorie van Antwoord wanneer er in de afdeelingen naar gevraagd wordt, mede te deelen waarop die gedachtenwisseling is uitgeloopen."

Naschrift van de Redatie.

Warmen dank brengen wij *Het Vaderland* voor zijn krachtige hulp om door dit schrijven wat meer belangstelling te wekken voor onze Kolonie. Vooral in dezen tijd nu onze begrooting behandeld moet worden, wordt zulk een vriendendienst dankbaar aanvaard en hoogelijk gewaardeerd.

Het Vaderland bejammert het „dat thans nog geen letter van het Koloniaal Verslag over 1904 verschenen is." Maar het is nog veel erger; voor zoover wij weten is er zelfs nog geen letter van het K. V. **over 1903** verschenen. Wat verleden jaar het licht zag liep over **1902**.

Dit is echter geen bijzondere achterlijkheid van onze Kolonie, maar dit is nu eenmaal het algemeen gebruik. Moeilijk zal hier iets aan te veranderen zijn, daar de verschillende rapporten en statistieken van 1903 bijv. eerst in Januari 1904 konden worden ingeleverd. Dan moeten ze nog verwerkt worden tot het Koloniaal Verslag en zoo worden ze eerst in Mei, hoogstwaarschijnlijk, tegelijk met de Begrooting naar Holland verzonden. Het blijft echter jammer, en wij betreuren dit met *Het Vaderland*, dat het verslag over 1903 niet tegelijk met de begrooting voor 1905 aan de Kamerleden kon worden rondgestuurd.

Maar, wie weet, in vier weken tijds kan er heel wat worden afgedrukt, misschien hebben de kamerleden het nu reeds in handen. Wij meenen echter, dat zulk een verslag dat nu eenmaal altijd een jaar achter is, niet de voornaamste hulpbron is voor inlichtingen omtrent den tegenwoordigen toestand der Kolonie, Ook de officieele bescheiden, memorie van den Gouverneur, verslag van den Kol. Raad en publieke behandeling, uitgedrukt in de notulen der vergadering, verspreiden hun licht.

Hoe zuiverder de toestand in deze officieele stukken geteekend wordt, des te beter inzicht kan de Kamer in Holland bekomen. Maar dit alles geeft toch nooit volkomen den *tegenwoordigen* toestand weer.

Om hiertoe te geraken zoude het wenschelijk wezen, dat in Augustus bijv. een zakelijk verslag over het *loopende* jaar van wege ons Gouvernement werd gepubliceerd, of dat de Minister, wien de tegenwoordige toestand bekend is, in zijn Memorie van Toelichting, wat meer tot bijzonderheden afdaalde om ook de Kamerleden op de hoogte te brengen.

Misschien zoude er ook veel verholpen worden, indien onze hollandsche confraters wat meer aandacht schonken aan wat er in de kolonie voorvalt en door de koloniale bladen wordt bekend gemaakt.

Dankbaar grijpen wij de vriendenhand, welke sommige ons toesteken, maar voor velen blijven wij onbekenden, al vertoonen wij ons ook iedere week na een bescheiden tijkje, op hun redactiebureau.

Het Vaderland meent ook, dat de volksvertegenwoordiging in den Kolonialen Raad „eenzijdig samengesteld" is „De eilanden boven den wind komen er niet tot hun recht." Het is nog veel erger, zoo herhalen wij. Toegegeven, dat de verschillende groepen, waaruit het curaçaosche volk is samengesteld, al vertegenwoordigd zijn, ook Aruba en Bonaire missen hun specialen afgevaardigde.

„Om tot betere vertegenwoordiging te geraken zijn twee dingen noodig, zegt genoemd blad: samenstelling van den Raad door verkiezing, niet langer door benoeming door de Kroon; en betere communicatie tusschen de Boven- en de Benedenwindsche eilanden."

Ja, dit zal wel een illusie blijven, dat namelijk alle eilanden afgevaardigden naar den Raad zenden gelijk de verschillende districten in Holland hun leden naar de Kamer. Dan zouden de verkeermiddelen al heel snel moeten werken. Maar vergeet ook niet de reis- en verblijfkosten! Voorloopig derhalve dit plannetje maar uitgesteld.

Wel echter, mogen de leden van den Kolonialen Raad bedenken, dat zij het geheele volk der kolonie vertegenwoordigen en hun aller belangen behartigen moeten. Tot dit doel is zeer zeker gewenscht meerdere bekendheid met de verschillende eilanden. De officieele stukken kunnen in deze behoefte grootendeels voorzien, maar ook de eilandbewoners zelf mochten wel wat meer hun belangen bekend maken door middel van de pers.

„Van intensiever bevissching van de Caraibische zee," hebben wij dit jaar nog niets gehoord, of gezien, evenmin van proeven van Gouvernementswege op het gebied van veeteelt en zuivelbereiding, noch hier, noch op de overige eilanden, wel zagen we hier en daar op kale berghellingen een gedeelte afgebakend met ijzerdraad als proeve van bebossching; de ontginning van het domein Plantersrust heeft dit jaar weer een geheel andere richting genomen.

Verleden jaar afgesloten en verklaard tot *verboden weidegrond* om bebossching langs indirecten weg te beproeven, werd het domein dit jaar bij gedeelten verhuurd ter beplanting. Nu beter ten halve gekeerd, als ten heele gedwaald. Deze maatregel is zeker veel nuttiger en ook praktischer; nadat de grond eenige jaren achtereen bewerkt zal wezen, zal bebosschen, zoo ooit, veel beter lukken.

Ook is dit jaar op dat terrein een begin gemaakt met het uitzaaien van divi-divi.

---

gens om 5 uur.

Wat die rampzalige in dat vunzige op en neer ploffende schuitje moet geleden hebben al die lange lange 11 uren, verteerd door wondkoorst, bij elken schok razend van pijn, gillend om hulp, onmogelijk zulks naar waarheid ook niet in de minst realistische kleuren, te beschrijven.

Toen hij aan land gedragen werd, was hij reeds stervende. Aan opereeren was geen denken meer, wat ijs, wat opium, was alles wat men hem geven dorst.

's Middags om 4 uur stierf hij.

Wien de schuld van zulk 'n tragisch eind?

Ik oordeel niet.

Was misschien dit jong leven nog te redden geweest, indien 'n dokter aanstonds zijn onwaardeerbare hulp had kunnen verleenen?

Ik weet 't niet.

Maar één ding weet ik, dat 't hard is onuitsprekelijk hard voor het arme St. Eustatius zoo dikwijls zonder eenige medicinale hulp te zijn.

Zal nu die ongezonde, ja eenigszins immoreele toestand altijd zoo blijven voortduren?

Men beweert dat Duitschland overvloed van medici heeft. Zou er in 't Duitsche doctorenheir misschien 'n beetje meer opofferende liefde voor ze 'n medemensch huizen, dan in 't Hollandsche? 't Is wel zoo heel pleizierig niet om op 'n eilandje, klein, warm en onbeschaafd, zich 'n jaar of wat te begraven, maar enfin...... humaniteit! en je ben toch niet voor je pleizier in dit ondermaansche, niet waar?

Ik ben voor 'n advertentie in 'n stuk of wat Duitsche kranten, misschien heeft zoo iets succes.

Zoo niet, dan geef ik den moed op.

Of zou misschien die Neptunusdokter, die op No. 5 woonde ook zin in Statius hebben?

J. P.

St. Eustatius 3 Nov. 1904.

Ingezonden Stukken.

Aruba, 15 Nov. 1904.

Dezer dagen werd na het luiden van de klok, die in het fort *Zoutman* hangt, de volgende bekendmaking afgekondigd:

BEKENDMAKING.

De gezaghebber van het eiland Aruba maakt hierbij aan het publiek bekend, dat met ingang van 1 Dec. a. s. de volgende verwijzingen van twee keuren van dat eiland in werking zullen treden.

1ste. Art. 22 van de keur, houdende bepalingen in het belang der openbare orde, met veiligheid op het eiland Aruba, zal dan luiden:

De geleiders van vrachtkarren en van beladen ezels mogen zich daarop niet plaatsen, maar moeten naast het trek- of lastdier loopen.

De in het vorig artikel bedoelde trek- of lastdieren mogen in het stadsdistrict niets anders dan stapvoets gaan.

2de. Aan art. 20 der keur, houdende vaststelling van een reglement voor de haven van Aruba (Paardenbaai) wordt een nieuw lid toegevoegd, luidend:

Alle in de haven liggende vaartuigen moeten van zonsondergang tot zonsopkomst ter hoogte van den boegspriet voorzien zijn van een helder en gelijkmatig brandend witlicht, dat in den omtrek der ligplaatsen dier vaartuigen steeds duidelijk zichtbaar moet zijn.

Aruba, den 27sten October 1904.

De gezaghebber voornoemd,

w. g. G. R. ZEPPENFELDT.

Onze verzameling van keuren is alzoo wederom met twee gewijzigde exemplaren, vermeerderd Zij zijn eens van ouder datum, maar met 1 December treden zij eerst in werking.

Wij hebben veel tegen deze laatste keur, waarin *alle* vaartuigen in de haven Paardenbaai liggende, veroordeeld zijn van zonsondergang tot zonsopgang een helder en gelijkmatig brandend witlicht op de hoogte van den boegspriet te hebben. Er staat *alle* vaartuigen, er is alzoo geen onderscheid gemaakt voor groote of kleine schepen, doch zulks behoefde ook niet, wanneer in plaats van *in de haven liggende*, maar stond: *in het vaarwater of kanaal liggende*, want een schip, groot of klein, in het vaarwater zonder licht is gevaarlijk voor een of ander vaartuig, dat in het donker binnenloopt, maar daartegenover staat ook, dat alle vaartuigen, groot en klein, die niet in het vaarwater liggen geen licht behoeven, zelfs zouden wij buiten het vaarwater liggende schepen verbieden zulk licht te branden, wijl zoo een licht in plaats van gevaar te vermijden, de binnenkomende schepen, afgaande op dat licht, op het droge kan zetten. Indien de keur echter gesteld ware in boven aangehaalden zin dan konden in het vaarwater liggende schepen, een goede lichtbaak zijn om veilig de haven binnen te komen zelfs midden in den donkersten nacht.

Een ander ongerief komt hierbij, namelijk dat, de eigenaars der vaartuigen, welke zonder wachters buiten het vaarwater liggen, verplicht zullen zijn hoe ver zij ook wonen, iederen avond en morgen iemand naar het schip te zenden om het licht te ontsteken en uit te doen, of om van 's avonds tot 's morgens een wachter aan boord te hebben en onkosten te maken voor een helder en gelijkmatig brandend witlicht, dat voor niets dient en zelfs oorzaak van ongelukken kan zijn, nieuwe onkosten, die men natuurlijk als doelloos met tegenzin zal betalen.

Q.

Geachte Heer Redacteur,

Vreemd keek ik op bij het lezen van het ingezonden stuk in Uw geacht blad (van 1 October l. l.) van den heer J. H. W. Gravenhorst!

Ik meende voor een betere salariëering der districtmeesters een lans te hebben gebroken en nu gevoelt zich waarlijk één hunner door mijn woorden beleedigd!

Doch ik acht het ondienstig, Mijnheer de Redacteur, op dat ingezonden stuk in te gaan. Eerstens critiseert het zich zelf en het motief der inspiratie er van zal op Curaçao wel te goed bekend zijn, dan dat ik dat nog duidelijk behoef te maken. Tweedens zou ik de beweringen over eigen geschiktheid van den heer G. niet kunnen weerleggen — tenzij door de aanhaling van een bekend Hollandsch gezegde (en dan zou de heer G. zeker weer zeggen, dat ik PLAGIATEER) — zonder persoonlijk te worden en dit vermijd ik steeds zooveel mogelijk.

Eéne zaak echter spijt mij zeer, n. m. dat ik, na de woorden van den heer G., hem moet rekenen onder hen, die, omdat de regenval op Curaçao wisselvallig is, alle pogingen ter verbetering van landbouw en veeteelt op het eiland nutteloos achten.

U dank zeggend voor de mij toegestane ruimte, Mijnheer de Redacteur, blijk ik gaarne,

Uw dw. dr.

J. H. J. HAMELBERG.

Den Haag, 20 Oct. 1904.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Hedenmorgen is met de *Prins Willem III* in onze kolonie teruggekeerd de Weleerw. Mère Théonille, Overste van het Pensionaat *Welgelegen*, vergezeld van 4 Eerw. Zusters om de onderwijskrachten van het pensionaat en de Zustersscholen te versterken. Aan allen een oprecht welkom!

Havenverkeer.

Maandag is H. M. *Kortenaer* van Suriname teruggekeerd. Naar wij vernemen, zal deze oorlogsbodem spoedig naar La Guaira vertrekken om den hollandschen zaakgelastigde naar Bogotá te brengen en weder naar Venezuela terug te voeren.

* *
*

Van 1—15 November liepen onze haven binnen:

Stoombooten	14
Bijlanders	11
Goeletten	16
Brigantijn	1
	42 schepen.

Bekroond Zaad.

In dank ontvingen wij van den Heer J. H. E. Joubert eenige prachtige, zware aren van Yellow Branching Douroh, eerst onlangs in Augustus geplant. Dit zaad geeft derhalve een oogst binnen drie maanden. Zoo waren de bekroonde aren op de Tentoonstelling, afkomstig van zaad den 19den Februari geplant. Voor zoover de proeven gaan, schijnt dit zaad bij uitstek geschikt te wezen voor ons klimaat. Zooals men op de Tentoonstelling heeft kunnen zien, komt het goed op, ook al is 't buiten den gewonen planttijd, bijv. in Februari geplant. De halmen zijn van het vee zeer gewild en het meel laat zich goed bereiden tot het bekende volksvoedsel.

Wie neemt nu nog eens een proef met dit zaad?

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Dinsdag 29 November a. s. zal op de bovenzaal der Sociëteit „De Gezelligheid" de groep „Nederlandsche Antillen" worden opgericht. Alleen op het eiland Curaçao zijn er 56 leden van het A. N. Verbond. Elk der andere eilanden heeft zijn afzonderlijken correspondent en te zamen hebben zij ± 30 leden. Hoofddoel van het Verbond is, zooals men weet, behartiging der belangen van den Nederlandschen Stam.

De toename der leden in onze kolonie was door het ijverig optreden van den heer J. A. Snijders Jr. buitengewoon. Hopen wij, dat nog meerderen zich vóór 29 November komen opgeven als lid en dat alle leden deze vergadering bijwonen.

Koloniale Raad.

Zitting op Dinsdag, den 22n. November a. s., des avonds te 7½ uur.

Te behandelen onderwerp:

1°. Ontwerp-verordening tot nadere aanvulling van de verordening houdende vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen aan burgelijke ambtenaren in de kolonie Curaçao en aan hunne weduwen en weezen (P. B. van 1899 N°. 8).

2°. Verkiezing van twee candidaatleden ter vervanging van den Heer C. Statius Muller.

Officieele Berichten.

Namens den Heer Gouverneur dezer kolonie worden de volgende van den Inspecteur van den Landbouw in West-Indië ontvangen mededeelingen ter kennis van belangstellenden gebracht:

Op de fabriek van een in Suriname bestaande Maatschappij tot sisal-aanplanting werden door den Inspecteur voornoemd eenige bladeren van de echte sisal (afkomstig uit de aanplanting in den cultuurtuin te Paramaribo en in zoo verre verschillend van de pita, dat slechts zeer kleine doorns, die nooit de afmetingen aannemen van die van de pita, aan den rand der bladeren voorkomen, terwijl zij aan het eind van het blad een zeer scherpe en krachtige doorn van sterker ontwikkeling dan die van de pita bezit) en een even groot getal bladeren van de Ingie-sopo (de pita van Curaçao) ontvezeld, waarbij gebleken is, dat de vezels der laatstgenoemde inferieur zijn in vergelijking van de echte sisal, terwijl zij bovendien, volgens mededeeling van den directeur van voren bedoelde fabriek, slechts de helft van den prijs der sisal-vezels maken.

Verder vestigt de Inspecteur er de aandacht op, dat uit Yucatan en van de Bahamas geen echte sisalplanten meer worden uitgevoerd, maar dat zij te Cay West (U. S. A.), in den Botanischen tuin te Tobago en (in beperkt aantal) in den cultuurtuin te Paramaribo te verkrijgen zijn.

De machine, die gebruikt werd op bovenbedoelde onderneming, was een machine van 20 paardenkracht van J. C. Todd (Paterson N. Y) en kost £ 600.

Voor de ontvezeling is veel water noodig.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, is:

1°. aan den Heer N. van Meeteren Jr., geëmploijeerde ter Gouvernements-Secretarie alhier, met ingang van den 14n. November 1904, wegens familieaangelegenheden een binnenlandsch verlof voor den tijd van eene maand verleend.

2°. de infanterist der 1ste klasse bij het garnizoen alhier S. J. W. van Vliet, gerekend te zijn ingegaan den 16e. November 1904 als marechaussee der 2de klasse naar de Brigade gedetacheerd.

3°. de gepensionneerde brigadier L. Nieuwland benoemd tot bode bij het Hof van Justitie en het Kantongerecht alhier.

4°. aan den Heer C. A. F. Hellmund, 2de Commies ter Griffie van het Hof van Justitie alhier, met ingang van dien datum, tot herstel van gezondheid, een binnenlandsch verlof voor den tijd van zes weken verleend.

5°. is het door den Gezaghebber van Bonaire aan den Heer E. Irausquin, Griffier bij het Kantongerecht op dat eiland, verleend verlof, tot herstel van gezondheid, met één maand verlengd.

Slechte Geruchten.

Naar wij vernemen, is President Castro van plan om o. a. Maracaibo en Coro te sluiten voor schepen, komende van Curaçao.

Dit zou een ware ramp zijn voor arm en rijk; de „Red D" booten zouden onze haven niet meer aandoen, waardoor de handel gedood zou worden en de armen hun voedsel, bananen, en hun stroo, waarmede zij nog iets kunnen verdienen, zouden ontberen. Is nu niet langs diplomatieken weg de ware oorzaak van dergelijke besluiten te achterhalen? Geven wij daartoe schuldige aanleiding of niet? Zoo ja, dan moet die schuldige aanleiding worden weggenomen! Zijn wij echter daaraan niet schuldig, dat men Curaçao dan verdedige. Zóó kan 't niet langer.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Fa. R. Arslatzkes, Margarita Bermebijer, Reinita Coster, Manuel St. Da Costa Gomez, Alfonso Garzia, Juanita Goelo, Hose Henriquez, Luisa Look, Juan Senior, Juliana Torres en Willem van Eps h. c/o S. B. Brandao.

Een aangeteekend stuk geadresseerd aan Teresa Bentancour.

Niet voor bestelling vatbaar een drukwerk geadresseerd aan Lia Laufer, Pietermaai.

* *
*

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar Saba, St. Eustatius en St Martin N. G., te verzenden brievenmalen, worden Maandag, den 21sten November a. s., om 8 uur a. m. gesloten.

Brand.

Tijdens dat de *Prins Willem III* bij Trinidad voor anker lag, is aldaar 't goederen-magazijn naast het douanekantoor in brand gevlogen en geheel uitgebrand. Daar er veel lucifers en alcohol aanwezig was, vond de vlam snel en krachtig voedsel. De schade beloopt duizenden.

Amerika-Venezuela.

Uit goede bron vernemen wij, dat te La Guaira een amerikaansch minister wordt verwacht, wiens komst gevolgd zal worden door vier oorlogsschepen. Wat zou dit nu beteekenen?

Reeds maanden achtereen lazen wij in verschillende bladen, dat President Roosevelt van plan was na zijn verkiezing handelend op te treden tegenover Venezuela.

Buitenland.

DE OORLOG.

Wij wagen ons maar liever niet meer aan voorspellingen. Port-Arthur staat nog, maar toch niet vast meer. Over de telegrammen, die Generaal Stoessel aan den Czaar heeft gezonden, ligt wel een geheimzinnig waas. Natuurlijk worden berichten omtrent overgave, etc. tegengesproken, alleen wordt nu nogmaals met veel gewicht verzekerd, dat Stoessel de vesting tot het uiterste zal verdedigen.

Dit wat Port-Arthur betreft; wat den oorlog aangaat, 't is nog lang niet uit. Gisteren berichtte de kabel, dat 300 ingenieurs waren uitgezonden om den Baikalspoorweg van dubbel spoor te voorzien. Er schijnt dus op gerekend te worden, dat de lijn druk gebruikt zal worden door gewonden, die terug komen en de versche troepen, die gaan. Ook wordt er weer spoedig een groote veldslag verwacht.

SAKSEN.

Woensdagavond 19 Oct. ten 8 uur had in de hofkerk van 't koninklijk paleis te Dresden de plechtige zegeningen en bijzetting plaats van het lijk van koning George. De met rood fluweel bekleede kist staat op een hooge katafalk onder een zwart baldakijn. Officieren en hooge ambtenaren hielden de lijkwacht. Het schip van de kerk was gevuld met een uitgelezen schare rouwdragenden.

Nadat de psalm „Miserere" was gezongen, hield de hofkapelaan, de eerw. heer Kummer een lijkrede, waarin hij wees op het vaste geloof, den onvermoeiden arbeid en het geduld in lijden van den overledene.

Daarop werd het lijk gezegend en de kist in de groeve neergelaten.

FRANKRIJK.

Het Katholiek Onderwijs heeft weer eens getoond, den laster te kunnen weerstaan.

Men weet, dat op de Parijsche tentoonstelling de scholen der Broeders de hoogste onderscheidingen verwierven; welnu, onder de hoogst bekroonde onderwijsinrichtingen, die op de groote Amerikaansche tentoonstelling te St. Louis mededongen, staat de katholieke universiteit te Leuven, het Institiut Saint te Brussel en het College van Onze Lieve Vrouw te Hamme.

—De *Semaine religieuse*, het officieel kerkblad, van Parijs, bevatte de volgende gewichtige mededeeling:

Dank aan de hulp van God en den offervaardigen arbeid der geloovigen, die terstond moeite hebben gedaan om de middelen te verschaffen, om aldus de vele gesloten congregatiescholen te vervangen, is er thans geen kind meer te Parijs, of het kan, wanneer de ouders zulks verlangen, een christelijke opvoeding genieten. Het is overbodig om een lijst publiek te maken of op bizonderheden in te gaan. De ouders moeten, als zij twijfelen, zich slechts tot den pastoor of de kapelaans hunner parochie wenden."

Het is waarlijk als een gewonnen slag nog vóórdat van oorlog iets bekend was.

Wel hadde *Eclair* er den zegevierenden rapporteur van het radicaal congres reeds op gewezen, dat de helft der gesloten congregatiescholen als Roomsche met leeken-personeel waren heropend, maar dat men zulk een verklaring als bovenstaande te Parijs kan geven, is boven verwachting.

ROME.

Uit Italië wordt gemeld, dat de aanstaande Kamerverkiezing bijzonder ernstig zal zijn.

Niet enkel, dat er wel hevige tooneelen zullen plaats hebben, die

oproeping van een heel leger noodig maken, maar ook zal de regeering moeite hebben, zich staande te houden tegen den overstroomenden vloed van socialisme en anarchisme.

Waar zooals in Italië noodzakelijk is, de katholieken thuis blijven bij politieke verkiezingen, is er geen andere dam, die op den duur het revolutionair geweld kan weerstaan.

—Nabij Rome wordt elk jaar een niet heftige, maar wel bittere strijd gevoerd. Rondom de stad liggen groote stukken onbebouwd land, waarop wat gras groeit, anders niet. Dat was reeds eeuwen geleden zoo, toen paus Clemens IV als wereldlijk vorst verklaarde, dat menschen zonder werk en zonder brood het recht hadden om dat land te bebouwen, welks eigenaars dezen maatschappelijken plicht verwaarloosden.

Paus Sixtus IV bevestigde en verruimde deze toestemming nog, en Pius VII schreef uit zijn ballingschap te Fontainebleau, dat de oude bepalingen gehandhaafd moesten worden.

Hij herinnerde toen aan 't besluit van Paus Clemens, die uitdrukkelijk verklaarde, dat de grond, die braak lag, mocht worden bezaaid en afgeoogst, ook zonder dat de eigenaars toestemming gaven, wanneer deze laatsten in gebreke bleven het geschonken talent te benutten.

En nu nog elk jaar trekken arme menschen, die van politiek niets begrijpen, naar deze velden en gaan er werken tot ze......door de politie van het ééne vrije Italië worden weggejaagd.

—In het tijdschrift *Italia moderna* schrijft Venetus over den voormaligen patriarch van Venetië, kardinaal Sarto.

Hij beschrijft, hoe deze door een loyale samenwerking met de liberalen de belangen van het katholiek onderwijs wist te behartigen, energiek volhoudend ook toen door vele katholieken en zelfs te Rome bedenkingen werden geuit.

—Het grootkruis van Medjidiee, een hooge Turksche orde, is aan de kardinalen Merry del Val en Gotti verleend en de Sultan wil, naar 't schijnt, een gezantschap bij het Vaticaan instellen.

Aldus zou Frankrijk's protectoraat geheel overbodig worden en zou bovendien de hoop van Italië, dit protectoraat te erven, vervallen.

Ingezonden Mededeelingen.

Advertentien.

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Het voorloopig Bestuur van de op te richten Groep „Nederlandsche Antillen" noodigt de leden van het Verbond uit tot eene algemeene vergadering op Dinsdag 29 November a. s. des avonds ten 8 ure in de bovenzaal van de Societeit „De Gezelligheid."

Opkomst wordt dringend verzocht.

Namens voornoemd Bestuur

De Voorzitter,

J. P. E. GAERSTE,

De Secretaris,

J. A. SNIJDERS. JR.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den Januari t/m den 12den October 1903, onder Nº. 1 P t/m Nº. 10000 P zal plaats hebben op DONDERDAG den 24sten November a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 17den November 1904.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Marcb.	Carcas.	Zulia	Philad	Marcb.	Carcas
Vertrekt van NEW-YORK	Nov. 5	Nov. 12	Nov. 19	Nov. 26	Dec. 8	Oct. 1
Komt aan te SAN JUAN		17		Dec. 1		6
Vertrekt van „		18		2		7
Doet CURAÇAO aan		20		4		9
Komt aan te LA GUAIRA	Nov. 12	21	26	5	10	10
Vertrekt van „	13	23	27	7	11	12
Komt aan te PTO. CABELLO		24		8		13
Vertrekt van „		25		9		14
Komt aan te CURAÇAO	Nov. 14	26	28	10	12	15
Vertrekt van „	21	27	Dec. 5	11	19	16
Doet LA GUAIRA aan		28		12		17
„ PONCE	Nov. 28		7		21	
„ SAN JUAN „		30		14		Oct. 19
Komt aan te NEW-YORK	Nov. 29	Dec. 5	13	19	27	24

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	March.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Nov. 14	Nov. 12	Nov. 28	Dec. 5	Dec. 12	Dec. 19
Komt aan te MARACAIBO	15	22	29	6	13	20
Vertrekt van „	19	25	Dec. 3	9	17	23
Komt aan te CURAÇAO	20	26	4	10	18	24

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.